GOD. XXVIII BROJ 13 BEOGRAD, DECEMBAR 1959 CENA 20 DIN.

VERSKI BLAGOVESTNIK

Kraljica bez greha istočnoga začeta

Moja se duša veseli u mome Bogu, jer me **odenuo u haljine** spasenja i ogrnuo me plaštem svetlosti, Ps 29,2

»STARI ZAVJET PRESTAO JE«

Opis povjesnih okolnosti, u kojima je nastala Kristova Crkva, završit ćemo prikazom o posljednjim događajima iz rata između Židova i Rimljana.

1. Nakon što je u Rimu riješeno dinastijsko pitanje, Rimljani su odlučili završiti rat u Palestini. U Jeruzalemu je međutim stanje postajalo sve teže. U gradu su se između sebe pobijale tri stranke, i to ne samo govorima i propagandom, nego oružjem, bez milosrđa. Kad bi pristaše jedne stranke prodrli na područje svojih protivnika, palili su i uništavali spremljene živežne namirnice. To je značilo olakšati Rimljanima osvojenje grada. Kamenje iz ratnih strojeva pojedinih stranaka padalo je na sam žrtvenik u hramskom predvorju i cijeli je grad bio pun krvi.

2. U proljeće godine 70. krene Tit iz Aleksandrije sa četiri svoje legije i dođe pod Jeruzalem. Glavni zapovjednik njegova generalštaba bio je Tiberije Aleksandar, nekoć upravitelj Judeje. Rimska je vojska išla preko Samarije prema Jeruzalemu i stigla je pod grad u vrijeme Pashe. U to je doba navrlo u grad mnoštvo Židova radi blagdana.

Rimljani su spremali glavni napad sa sjeverne strane, jer im je tu teren bio najpovoljniji. Josip Flavije pozivao je više puta jeruzalemce, da se predadu, no pozivi nisu imali uspjeha. Rimljani su upotrebljavali velike katapulte, koji su mogli bacati teško kamenje na udaljenost do 400 metara.

3. Već petnaesti dan opsade probili su Rimljani prvi obrambeni zid i tako zauzeli predgrađe Bezetu. Pet dana kasnije probili su i drugi zid i tako ušli u donji grad. Sada je još preostajao treći, najstariji zid, s tvrđavom Antonijom. Rimljani su izgradili visoke napadačke tornjeve, ali su ih Židovi uništili. Već nije bilo dosta drveta, da se izgrade novi tornjevi. Josip Flavije pozivao je Židove ponovno na predaju mnogim obećanjima, no nisu ga poslušali. Jednom je takvom prilikom bio ranjen dobačenim kamenom i skoro da ga Židovi nisu povukli sa sobom u grad. Tu se sigurno ne bi dobro proveo, jer su ga Židovi smatrali izdajicom.

4. Sada su Rimljani odlučili, da glađu prisile grad na predaju. Mnogi su u gradu davali svu svoju imovinu za malu mjericu žita. Djeca su otimala roditeljima zalogaje iz usta. Neki su Židovi pošli izvan grada, da potraže kakvu hranu. Rimljani bi sve takve izbičevali, stavljali na muke i razapinjali. Svaki je dan tako stradavalo do 500 Židova. Kuhali su se i jeli kožni pojasi i cipele. Jedna je žena zaklala svog sina i ispekla ga, polovicu pojela, a drugu polovicu je morala predati židovskim vojnicima, koji su stigli na miris pečenja i silom ga htjeli oteti. Kasnije su Rimljani bjeguncima iz grada parali trbuh, jer se bilo pročulo, da Židovi gutaju zlatnike i dragulje. Jedne same noći rasporeno je tako do 2000 Židova.

5. Konačno je pao i najstariji dio grada zajedno s hramom. Car je doduše naredio, da se hram poštedi, no vojnici ga u onom bjesnilu borbe nisu poslušali. Na dan 6. kolovoza 70. uništen je hram, u njemu je prikazana poganska žrtva, a najvredniji njegovi predmeti su odneseni, da se pokažu stanovnicima grada Rima prigodom triumfa. Po računu povjesničara poginulo je prigodom borbe za Jeruzalem milijun i sto tisuća Židova, a oko 100.000 ih je zarobljeno.

U gradu je ostala kao posada deseta rimska legija, a zapovjednik Tit obilazio je sirske gradove i priređivao njihovim stanovnicima različite zabave i igre. Svjetina se najviše zabavljala gladijatorskim igrama, u kojima su se židovski zarobljenici morali između sebe ubijati.

6. Godine 71. održali su car Vespazijan i njegov sin Tit triumf u Rimu. Povorka je prolazila ispod Titova slavoluka, koji još i danas stoji u Rimu. U povorci su se nosile dragocjenosti jeruzalemskog hrama: jedan zlatni stol, zlatni svijećnjak sa sedam krakova i rukopisi Svetog Pisma, Židovima najdragocjenije i najdraže stvari. Zlatni stol i svijećnjak poklonio je car rimskom hramu mira, a biblijske rukopise i hramsku zavjesu spremili su u carskoj palači. Godine 455. odnio je Genserik te predmete u Kartagu, a odavde ih je godine 535. Belizar prenio u Carigrad. Neki povjesničari drže, da je car Justinijan te predmete poklonio jeruzalemskim crkvama. Svakako se o njima nakon zauzeća Jeruzalema po Arapima ne zna ništa više.

7. Najborbeniji židovski ratnici davali su međutim otpor Rimljanima sve do godine 73. Posljednja je pala teško pristupačna tvrđava Masada, blizu Mrtvog mora. Kad su branitelji tvrđave vidjeli, da im nema spasa, poubijali su najprije svoje žene i djecu, a onda su se sami ubili. Padom Masade upokorena je cijela Palestina. Cijelo židovsko područje u Palestini postalo je osobno vlasništvo rimskog cara. Židovi su nekadašnji hramski porez morali sada plaćati za hram boga Jupitra Kapitolijskog, što je za njih bilo veliko poniženje.

Stari je Zavjet prestao osnutkom Kristove Crkve. Starozavjetne žrtve prestale su se prikazivati nakon propasti jeruzalemskog hrama.

ZAKLJUČNA REČ O SVETU

Savremeno je čovečanstvo slično maratonskom trkaču koji se krajnjim silama bori za što bolje vreme i prvu nagradu. Mnogo se govori o planovima na svim područjima ljudske radinosti koje treba postići. Svet se nalazi u vrtlogu previranja. Velike se države takmiče koja će postići viši životni standard, koja će pružiti svojim građanima lepši i udobniji život.

U takvo vedro raspoloženje, u takvu veru neprekidnog porasta blagostanja dolazi Kristova nauka o sudnjem danu i svršetku sveta kao izazov. »Tada će ustati narod protiv naroda i kraljevstvo protiv kraljevstva; i biće gladi i kuge i potresa po raznim mestima« (Mt 24, 7). Svetu dakle ne pretstoji miran svršetak oronulog starca, nego katastrofalan kao u najstrašnijem ratu.

Biće pred sudnji dan i ideološka, verska razračunavanja. »Tada će vas predati na muke i ubijaće vas i svi će narodi zamrzeti na vas poradi moga imena« (Mt 24, 9). Pojaviće se razni krivi proroci i krivi kristi. Nastupiće Antikrist, o kome apostol Pavle iznosi: »Jer treba da najpre dođe otpad, i objavi se čovek greha, sin propasti, koji se protivi i podiže protiv svega što se zove Bog ili se poštuje kao sveto, tako da će on sesti u hram Božji pokazujući sebe kao da je Bog.« (2 Sol 2, 4). Apostol opisuje Antikristovo delovanje ovako: »Bezakonik će se pojaviti delovanjem sotonskim, sa svakom silom i znacima i lažnim čudesima, i sa svakom prevarom nepravde među onima koji propadaju, jer nisu primili ljubavi za istinu, da bi se spasli« (2 Sol 2, 9. 10).

Naše je dakle verovanje da će pre svršetka sveta neopisiva pometnja zahvatiti svet, da će se ljudi međusobno mrzeti i ubijati ne samo zbog ličnih, nacionalnih, ekonomskih interesa nego i zbog vere. Kristovi će sledbenici prolaziti kroz najgora iskušenja. Mnogo njih će otpasti, ali izabrani će ostati Kristu verni.

Slika svršetka sveta, kakvu nam slika sam božanski Spasitelj, je strašna, nije podešena prema ljudskim željama i iščekivanjima. Ali jedno su želje i planovi, a drugo ostvarenja i zbilja. Svaki takmičar želi zauzeti prvo mesto, ali samo jedan je prvi. Svaki mladi bračni par sanja o lepom zajedničkom životu, a često su već nakon par meseci strahovito razočarani. Tako je i sa ljudskim planovima o svetu i o stvarnosti koja će se obistiniti. Nauka uči da se sunčana energija bez prestanka troši te da će se za nekoliko milijardi godina sunce toliko ohladiti da će sav život na zemlji izumreti.

Mi bismo rado verovali da će se ljudi na zemlji tako duhovno unaprediti da neće biti više zločina, ni krađe, ni ubistva, da ne govorimo uopšte o bunama, ustancima i ratovima. Međutim povest nas uči da su na zemlji uvek postojali sukobi i ratovi između pojedinaca, rodova, plemena, naroda i država. I danas smo svedoci krvavih razračunavanja među narodima. Kristova slika o sudnjem danu i svim strahotama koje će mu prethoditi nije dakle u protivnosti s onim što trezveni ljudi na temelju nauke i iskustva mogu predvideti.

Ako je tome tako, zar nije Kristova vizija svršetka sveta priznanje neuspeha kršćanstva i samog Kristovog poslanstva? Istina je da je Krist doneo na svet novu uzvišenu nauku o bratstvu i ljubavi među ljudima. Krist je dalje otvorio u svojoj Crkvi riznice milosti, koje vernicima pomažu savladavati zle sklonosti te ispunjavati Božje zapovedi, napose zakon ljubavi. Ali Krist nije nikada tvrdio da će se svi ljudi obratiti, primiti njegovu nauku i po njoj živeti. Istorija svete Crkve govori vrlo trezveno. Znamo da je bio i među apostolima jedan izdajnik, da su već apostoli morali kažnjavati

prve vernike neke čak isključiti iz svoje sredine. U svim vremenima nalazilo se u Crkvi izdajnika, otpadnika, jeretika, buntovnika, velikih grešnika koji su bili Crkvi na sramotu i na veliku štetu kraljevstvu Božjem. Pravih velikih svetaca bilo je uvek malo, ogromnu većinu pretstavljaju obični prosečni vernici, a izvestan postotak otpada na korov i smeće.

Prema tome neopravdane su nade, da će se čovečanstvo na ovoj grešnoj zemlji jednom tako usavršiti, da će biti gotovo bez greha i mana, pravi sveci. Povest nam pruža žalosne primere ljudi koji su lepo počeli ali rđavo završili. Ne pomaže ni što su im roditelji bili pobožni i besprekorni, što su sami bili sposobni i nadareni, što su živeli u srazmerno sređenim prilikama, svojom su se slobodnom voljom okrenuli zlu i tako završili. Moralna se vrednost ne nasleđuje, ona se može samo lično steći.

Doćiće dakle jednom smak sveta. Što su ljudske ruke sagradile, sve će to propasti. Tada će se pokazati na nebu znak Sina čovečjeg i proplakaće svi narodi na zemlji. Onda će se otvoriti uz zvuk anđeoske trublje grobovi i svi će ljudi ustati na novi besmrtni život. Milijarde i milijarde ljudi će se skupiti pred Kristovim sudskim prestolom da čuju iz njegovih usta zaključnu reč ljudske istorije, svoju konačnu presudu.

Tek tada će se izvršiti konačna podela čovečanstva. U smrtnom životu ljudi su bili međusobno pomešani, dobri i zli, nevini i pokvareni. Često se nije znalo, ko je ko. Tada će se čitati na svakom čoveku, šta je mislio, govorio i činio, koliko vredi, gde mu je mesto.

Pravednici sa Kristove desnice stajaće radosna lica, podignute glave i punim će pouzdanjem čekati na Krista Kralja da progovori, jer očekuju reč pohvale i obećanu nagradu. Oni međutim sa leve će plakati i škripati zubima. Očajni će drhtati, neće moći izdržati strašan pogled Isusa Krista, bespomoćno će vikati gorama i pećinama: »Padnite na nas i sakrijte nas od lica onoga koji sedi na prestolu i od Janjeta, jer dođe veliki dan srdžbe njihove« (Otkr 16, 6).

Ljudi su već kazali svoju poslednju reč. Ispit je prošao, odluka je pala. Nema ništa više da se menja, stavovi su neopozivo zauzeti, samo vrhovni Sudac još treba da svečano izreče konačnu presudu. Isus Krist je okružen nebrojenim anđelima, u svom kraljevskom sjaju sedi na svom sudskom prestolu, spreman da ispiše poslednju stranicu ljudske istorije.

Obraća se onima na desnoj strani govoreći: »Hodite blagoslovljeni Oca moga i nasledite kraljevstvo, koje vam je pripravljeno od postanka sveta.« Stvarno blagoslovljeni su oni, pred kojima se otvaraju nebeska vrata i koje očekuje večno blaženstvo. Tako Krist nagrađuje one koji su se za nj opredilili te mu ostali u dobru i zlu verni. Krist nabraja napose njihova dela kršćanskog milosrđa, kojima su se zauzimali za njegovu najmanju braću. Šta su stradanja sadašnjeg vremena prema slavi koja se tima otkriva. (Prim Rimlj 8, 18).

Krist se obraća i prema onima na levici i upravlja njima strašne reči: »Idite od mene, prokleti, u oganj večni koji je pripravljen đavlu i anđelima njegovim.« Krist nabraja iza toga njihove grehe bezdušne sebičnosti, što nisu imali srca za bednog siromašnog brata. Tu dolaze na red gresi protiv Boga i Crkve: gresi protiv kreposti vere, nade i ljubavi, skrnavljenje Gospodnjeg dana, nepoštivanje i neposlušnosti, mržnje i ubistva, napose nevine dece, gresi nečistoće i brakolomstva, krađe i prevare, gresi laži i klevetanja, krivog svedočenja i neodržanih reči. Ko bi mogao sve te grehe samo nabrojiti?

Opravdanja i izvinjenja nema. Protiv izrečene smrtne presude nema pravnog leka, drugostepeni sud ne postoji. Dokonačna je odluka: idite od mene, od jedinog izvora sreće, od jedine čiste, plemenite ljubavi, od jedinog Spasitelja. Odbačeni su od cilja za koji su bili sivoreni, za kojim im stvarno čezne svako vlakno njihova bića. Kuda sada? Možda u večni san, u nirvanu — u ništa? Nipošto! Idite u oganj večni! Kao što oko nije videlo ni uho čulo ni srce osetilo, šta je Bog pripravio onima koji ga ljube, isto tako oko nije videlo uho nije čulo i srce još nije osetilo sav užas paklenih muka, koje je Bog pripravio onima koji su se u smrtnom grehu odelili s ovoga sveta. Stvarno prokleti su oni koji odlaze u oganj večni, koji će ih naveke mučiti, uvek bez prekida, bez olakšanja.

Pravda Božja traži večne sankcije — večnu radost u nebu ili večne muke u paklu, trećeg nema. Svako prima, kako je to zaslužio, kako se ko slobodno u životu odlučio u svojoj odluci do smrti istrajao.

Kakav smisao ima takva svečana sudska ceremonija na svršetku sveta, kad se čoveku već neopozivo sudi odmah posle smrti na posebnom sudu? Svakako ima Bog jakih razloga što je odredio takav svečan zaključak ljudskoj istoriji.

U sadašnjem svetu nekakav oblak pokriva horizont. Samo nejasno upoznajemo Boga. Na račun Božje uprave svetom padaju mnoge kritike. Božja je veličina zastrta, Božji putevi kao zasneženi, premalo jasni. Na sudnji dan će se tek u punom svetlu očitovati veličina Božja. Tada će svi videti kako je Bog mudar, dobar i milosrdan, kako se u upravi svetom manifestovala i njegova svemoć. Kao vez gledan sa naličja pokazuje pravi haos na tekstilu, ali kad ga gledamo s lica, vidimo kako je svaki ubod na mestu, svaka nit doprinosi lepoti umetnine. Tako će se tek na sudnji dan objaviti Bog pred svim čovečanstvom u punom sjaju kao njihov Stvoritelj, Spasitelj i Posvetitelj.

Na zemlji pravdi često nije udovoljeno. Dobri stradaju, a zli se raduju. Istorija nastoji prosuđivati objektivno bez pristranosti istorijska zbivanja, postaviti sve na pravo mesto. Ali to

je pretežak posao za slabašan ljudski razum. Potrebno je dakle da se jednom ipak postave sve stvari na pravo mesto, gde će se sva ljudska istorija gledati u pravoj perspektivi i vrednost svakog pojedinca, a i svih naroda i svih ideoloških pokreta i smerova u pravom svetlu, onako kako Bog gleda i sudi. To će se desiti na sudnji dan. Tada će se nagrade, odlikovanja i priznanja, a i prekori te kazne deliti drugačije nego na zemlji, pod nepogrešivim vidikom istine.

Misao na sudnji dan deluje na čoveka kao hladan tuš. Čoveku postaje tesno pri srcu, postaje sklon na razmišljanje. Zar ne bi trebalo štediti živce modernom čoveku? Da ostavimo takve misli za stare dane? Nemojmo zatvarati oči pred istinom! Planeri moraju raspolagati sa činjeničnim stanjem. Koliko se njihovi planovi više temelje na činjenicama, toliko bolje. I mi moramo upravljati svoj život na temelju činjenica, napose velikih istina. Čekati na stare dane sa brigom za večnost, vrlo je nesigurna lutrija.

Da ne bi i ti jednom govorio: »Mi luđaci, zašli smo s puta istine, nije nam prosvetljivalo svetlo pravednosti, nije nam izlazilo sunce. Mi smo se umorili na stazama greha i pokvarenosti, nismo upoznali puta Gospodnjega.« (Mudr 5).

Najstrašnije je tek u večnosti utvrditi da je bio život promašen, kad se ne da ništa više popraviti, nego samo naveke ispaštati za učinjene prestupke.

DO JUČER NAM SE ČINILO

Caruso, Gigli, Lanza...
Sa radija slušamo glasove mrtvaca.
Power, Strocheim, Flynn i Dean...
U kino-dvoranama gledamo istrunula lica.

A do jučer nam se činilo:
ovi glasovi napunjuju cijeli svijet.
Do jučer nam se činilo:
ova lica sjaju vječno, kao sunca svemira.

Gledamo mrtve kraljeve na slikama što blijede,
slikane već trulim rukama pokojnih umjetnika.

Znam — njihova zemaljska pjesma,
zemaljska ljepota,
zemaljska kraljevstva,
zemaljska djela ruku — to nije dosta.
To je sve ostalo na zemlji, u zemlji, da trune i blijedi.

Sad znam —
važno je samo toliko:
zgaziti tisuću svojih sebičnosti.
I još samo ovo:
utrti bar jednu suzu.

To ne može rastočiti zemlja,
ne će izblijediti vrijeme.

Sad znam —
važno je samo toliko:
zgaziti tisuću svojih strasti.
I još samo ovo:
pomoći bar jednoj duši do izlaza iz smrti.

To ne će izblijediti vrijeme,
ne može rastočiti zemlja.

Čujem — svemirom kuca
samo živo Božje srce.

I mi ćemo živjeti samo
ako budemo u tom srcu.

Liturgijska obnova

ČUVAJ SVOJE KRŠTENJE

Po uzoru starih krstionica, koje su bile posebne zgrade (kao u Zadru 9 v., u Kotoru 8 v.) sagrađena je krstionica glasovite katedrale u Šibeniku. Ondašnji biskup s vjernicima imali su visoku svijest o uzvišenosti sv. krsta. G. 1443 povjerili su gradnju krstionice Juriju Dalmatincu, čuvenom arhitektu iste stolne crkve, kojemu se iz zahvalnosti sada podiže spomenik, djelo kipara Ivana Meštrovića, na plokati pred monumentalnom bazilikom sv. Jakova apostola. Zbog terenskih razloga majstor je tako vješto smjestio ovu krstionicu, da nam izgleda kao starokršćanska kripta, puna neke čarobne mističnosti. Ona je do danas sačuvana u svojoj izvornosti i u svojoj službi za preporod čovjeka — djeteta na novi život.

Majstor Juraj tako je oblikovao čistu i nevinu materiju kamena kao da oni kameni listići i figure sviraju, pa se s pravom šibenska krstionica nazivlje »okamenjena glazba«. Po stilu spada u gotičku arhitekturu i plastiku, ali ne strogu, već kićenu, pa nam izgleda kao rukovet kamenih čipaka i cvjetova od mramora. Tu su kao u malom hramu fantastično i bogato izgrađene i izvajane figure anđela, kerubina i proroka. Kod svakog posetioca izazivlje osobito

sugestivni ugođaj jedno originalno osvjetljenje u krstionici. Sa medaljonom Boga-Oca i golubicom Duha Svetoga majstor je izrazio duboku misao, da krštenik ovdje postaje dijete Božje i baštinik kraljevstva nebeskoga. Duh Sveti je postavljen po krsnoj formuli »Izađi iz njega, nečisti duše, a daj mjesto Duhu Svetome Ulješitelju.« Po sv. krstu posebnim djelovanjem Duha Svetoga nastanit će se u kršteniku, očišćenom od đavolskog djelovanja, Presveto Trojstvo. Glavna kršćanska dogma o Presv. Trojstvu je u crkvenom predanju od početka usko povezana s obredom krštenja.

Krstionica u predvorju katedrale sv. Lovrijenca u Trogiru sagrađena je g. 1467 od majstora Andrije Alešija iz Drača. Po svojoj arhitekturi i plastici pada među najljepša umjetnička djela u Dalmaciji. Biskup Jakov Turlon, koji je dao sagraditi kapelu bio je visoko naobraženi humanista, koji je razvio veliku umjetničku djelatnost kod gradnje čuvene kapele sv. Ivana, toq bisera dalmatinske renesanse. Već na vratima krstionice, okićenim cvijećem i raznim voćem kao u pejsažu pjesme nad pjesmama osjeća se proljeće i novi život, te neki tajanstveni poziv: »Uniđi u hram Božji, da imaš dijela s Kristom za život vječni.« Nad vratima je majstor Andrija na velikoj kamenoj plohi isklesao relijef »Krštenja Isusovog u Jordanu«. Na njemu ima sjena gotike, ali prevladava renesansa sigurno pod uplivom Nikole Firentinca, učenika Donatella, s kojim je radio skupa u Trogiru. Baš u doba Renesanse mnoge su se krstionice ukrašavale s vratima i s kipovima sv. Ivana Krstitelja kao u Firenci od Lorenza Chiberli-a. Naš majstor-kipar komponirao je Krista s toliko jednostavnog izgleda i ponizne vanjštine, sa sklopljenim rukama, kako silazi u rijeku. Uzvišena poniznost Boga-čovjeka toliko neshvaćena i napuštena od ljudi!

Lik Kristov je vitki i muški dinarskog tipa. Isusu s lijeva je sv. Ivan Krstitelj, koji ga krsti s nekim strahopočitanjem. S desne je okružen sa tri lijepa, simpatična anđela, koji mu nose haljine i dvore ga kod obreda. Odozgo je dostojanstveno poprsje Boga-Oca u vijencu anđeoskih glavica. Iznad glave Isusove je golubica Duha Svetoga. Čitava kompozicija sa začuđenim anđelima upravo je napravljena u času veličanstvene Božje molitve: »Ovo je Sin moj ljubljeni!« Riječi Božje, koje se mogu primijeniti svakom novokršteniku, koji neporočno čuva svoje krštenje. Unutrašnjost krstionice, presvođena bačvastim svodom na šiljasti gotički luk, bogato je dekorirana u duhu renesanse. Naokolo dječaci (putti) veselo se igraju s girlandama cvijeća kao simbol vječne mladosti i svetog proljeća. Toliko sjećanja na antiknu umjetnost i posebnog čara i mirisa života, a opet je u njima ideja kupelji preporođenja i nagrade Božjih obećanja. Sve odiše kršćanskim optimizmom i veseljem.

Zdenac krštenja je renesansan. U ranijim srednjovječnim krstionicama kamenica je bila četverokutna, šesterokutna, osmerokutna ili poligonalna, tako da se moglo primiti krštenje uronjavanjem ili polijevanjem. Potpunim uklanjanjem obreda uronjavanjem i forma zdenca postala je jednostavnija, samo za polijevanje. Od Renesanse pa dalje, kamenica sliči češmi u formi kaleža. Krsni zdenac trogirske krstionice, ukrašen sa divnim dječacima i s vijencem bio je reproduciran u gipsu za izložbu u Washingtonu prije zadnjeg rata, a veoma je sličan onome u šibenskoj katedrali. Na oltaru je kip Krstitelja, a nad oltarom je ogromni relief sv. Jeronima u betlehemskoj pustinji, vrlo sugestivno i realističko djelo majstora Andrije Alešija. Ovaj relief kao i mnogi kipovi našeg sveca zemljaka počeli su se u velike dizati kad je trogirski statut g. 1455 odredio njegovo štovanje.

U ovoj krstionici mnogi naši velikani postali su djeca Božja i čuvali su svoje krštenje kao n.pr. Ivan Lučić (g. 1604), najveći hrvatski historičar i uvjereni kršćanin, te Petar Berislavić (g. 1470), hrvatski ban i biskup, koji je zbog borba protiv Turaka zaslužio, da papa Leon X cijelom hrvatskom narodu udijeli počasni naziv »predzide kršćanstva«. U noći je fasada krstionice kao i cijeli trijem i portal katedrale osvijetljen čarobnim neonskim svijetlom, tako i u teškim noćima Radovanov Portal i Alešijeva Krstionica kao Evanđelje podignuto u kamenu propovjedaju. Tisuće stranih turista s udivljenjem promatraju u letnjim noćima ovo tako ponizno i blago pročelje. Naš Spasitelj sa relijefa, napravljen od majstora kad je glas s neba potvrdio: Ovo je Sin moj ljubljeni, koji je po mojoj volji, govori nam na ustima svećenika, koji nas krsti, da radosno prema blagom mirisu Božjih zapovijedi služimo Bogu u svetoj njegovoj Crkvi i napredujemo od dana do dana. To je njegova zapovijed za uvijek, osobito u vremenima, kad društvo gubi smisao ne samo istočnog grijeha, već uopće svakog grijeha.

Danas se više ne podižu posebne monumentalne krstionice kao ove, koje smo spomenuli. Crkvena arhitektura udaljila se od prvotne prakse izgrađivanja krstionica u najužoj vezi s crkvom ili u njezinoj blizini. Većinom se grade u samoj crkvi. Liturgijski pokret u zadnje doba nastoji, da se krstionici, izvoru kršćanskog života, posveti veća pažnja, da njezin namještaj bude ljepši i svečaniji. Ako se ne može graditi posebna krstionica, to se arhitektima i majstorimazidarima preporuča, da kod gradnja ili popravaka i adaptacija već postojećih crkava, nastoje napraviti neku kapelicu ili neki posebni prostor ili nešto slično za samu krstionicu. Vidimo, da moderni arhitekti, odgojeni u liturgijskoj obnovi, pridaju vrlo veliku važnost prostoru za krštenje, a dušobrižnici nastoje, da se sprovode svi liturgijski, umjetnički, higijenski i kanonski propisi. Naš interdiecezanski liturgijski odbor radi u tom pogledu, pa interes vjernika za naš prvi sakramenat raste.

Lijepi primjer modernih krstionica nalazimo u Sloveniji, koje je sagradio naš poznati moderni arhitekt Josip Plečnik. Njegove krstionice su krasno izrađene od kapelice-sobice do krsnog kamena, ormarića, trpezice, svijećnjaka do posudica. Sve je izrađeno od mramora i finih kovina, zamišljeno originalno, liturgijski i sveto. Arhitekt duboke vjere htio je označiti u svojem nacrtu prvo milost, koju dijete prima, a drugo neizbrisivu uspomenu na mjesto pristupanja u svetu katoličku crkvu. Treba da krstionica po njegovoj zamisli bude ne samo učinjena za valjanost toq sakramenta, već da bude djetetu, kad odraste, jedna dirljiva uspomena i dragost na sjećanje lijepe krstionice. Ružna, neuredna, zabačena krstionica ne može imati taj utisak. Ne smije se ostati samo na bitnome, već treba svemu tome dati ukrasa, vanjskog sjaja, odgovarajući ambijenat kao kod nekih drugih sakramenata, da svi kumovi i vjernici vide i prožive taj sveti obred.

Plečnikova nova krstionica u katedrali sv. Nikole u Ljubljani, vrlo ukusno i umjetnički smještena kao posebna kapela u harmoniji sa baroknom crkvom, jest lijepi primjerak moderne krstionice po bogatstvu materijala i vještoj izradbi. Ona je smještena uz stube, po kojima se uzlazi na propovjedaonicu. I tako su dva liturgijska objekta, propovjedaonica i krstionica simbolički povezane sa zapovjedi našeg Spasitelja svojim apostolima: »Idite po svemu svijetu i propovjedajte evanđelje svakomu stvorenju! Koji uzvjeruje i pokrsti se, spasit će se!« (Mk 16, 15.16).

Sve naše krstionice bilo u župama na planinskim vrhovima i u zelenim dolinama, prekrivenim pašnjacima, bilo u gradovima imaju istu misao, koja je napisana u prvorođenoj lateranskoj krstionici: »Nema razlike među preporođenima, koje čini jednakima: jedan izvor, jedan duh, jedna vjera«.

UNUS FONS, UNUS SPIRITUS, UNA FIDES!

»Primi goruću svijeću i neporočan čuvaj svoje krštenje! Mir tebi!«

(Svršetak)

Don Bosko

ŽIVOT DOMINIKA SAVIJA

Uvjeravam vas, da me vrlo boli, što sam ga tako kratko vrijeme imao u svojoj školi, te što mi u ovom kratkom vremenu njegovo slabo zdravlje nije dopuštalo da budemo više zajedno, i da ga bolje upoznam. Stoga prepuštam, da vam njegovi poglavari prikažu svetost njegovih osjećaja, gorljivost u molitvi i pobožnosti; prepuštam njegovim drugovima i prijateljima, koji su se svaki dan s njim družili, da vam oni pripovijedaju o čednosti njegova ponašanja i ozbiljnosti njegova govora; prepuštam njegovim rođacima, da vam kažu, kolika je bila njegova poslušnost, njegovo poštovanje i ljubežljivost. Napokon, što bih vam mogao dozvati u pamet, što vam već ne bi bilo poznato? Kažem samo, da on zaslužuje svaku hvalu zbog svoga mirnoga ponašanja u školi, zbog svoje marljivosti i savjesnosti; zbog neprestane pažljivosti kod mojih tumačenja. Ja bih bio osobito sretan, kad bi svaki od vas odlučio, da će nasljedovati njegov sveti primjer.«

Budući da je on tri godine dobivao hranu i pouku u Oratoriju sv. Franje Saleskoga, dakle prije nego mu je izobrazba i doba dopuštala, da polazi našu školu, čuo sam češće od upravitelja, da je Savijo najkreposniji i najgorljiviji dječak u Oratoriju. Njegova marljivost u naucima i njegov napredak u prvoj gimnaziji bijahu tako krasni te sam ga vruće želio dobiti u kolo svojih učenika. Od njegove sam nadarenosti mnogo očekivao. Još prije nego sam ga imao u svojoj školi upozorio sam neke od svojih gojenaca na njega, kao na takmaca, s kojim bi se bilo vrlo ugodno natjecati u marljivosti i krepostima. Često sam posjećivao oratorij, te sam uvijek vidio u njega tako blago lice — sami znate kakav je bio — i toliku nevinost, koja je odsijevala iz njegovih očiju, te sam se uvijek osjetio potaknutim, da ga ljubim i da mu se divim. I nije me on prevario u lijepim nadama koje sam stavljao u njega, kad je ove godine počeo polaziti moje predavanje. Sada se pak obraćam na vas, predraga djeco, koji ste sami bili svjedoci njegove marljivosti i sabranosti, ne samo u onim stvarima, gdje ga je dužnost vezala da me sluša, nego i u onima, u kojima se inače ni dobri đaci ni najmanje, ne boje raditi po svojoj volji.

Pitam vas, — koji ste bili ne samo njegovi suučenici, nego i drugovi u svagdanjem životu, — da li ste ga ikada vidjeli, da je prekršio svoje dužnosti? Čini mi se, kao da vidim, gdje ide u školu samo njemu prirođenom čednošću: vidim ga, kako sjeda na svoje mjesto i kako za cijeloq odmora — ne brinući se za običajno brbljanje svojih vršnjaka — ponavlja još jednom svoje lekcije; kako pravi razne bilješke ili kako čita koju korisnu knjigu. Kad je pak počelo predavanje, vidio sam njegovo anđeosko lice, kako pažljivo sluša učiteljeve riječi. Koje čudo, da je on, premda u nježnoj dobi i slabog zdravlja, ipak u školi uvelike napredovao? Dokaz je u tomu, što je on u znatnom broju učenika, među kojima ih je bila većina dobro nadarenih, zauzimao uvijek prvo mjesto, premda je nosio u sebi klicu bolesti zbog koje je morao više puta izostati iz škole, i koja ga je konačno svalila u grob. Jedna je stvar pobudila u meni osobitu pozornost i udivljenje, a to bi-

jaše: sjedinjenje njegovog mladahnog duha s Bogom, koje sam opažao svagdje i u svemu, kao što i njegova ljubav i revnost u molitvi. Poznata je činjenica, da često i ona djeca, koja su manje lakoumna, malo misle na smisao molitve, koju obavljaju i da ne mole pobožno, a to zbog naravne živahnosti i rastresenosti njihove dobi. Stoga je velik dio od njih kod molitve samo usnicama i glasom prisutan. Ako je dakle mladež često rastresena, pa i kod same molitve, koja se obavlja u miru i tišini u crkvi ili pak u samoći vlastite sobice, koliko će lakše biti rastresena, kao što znate, kod kratkih molitvica, koje običavamo moliti u školi prije predavanja. I evo upravo tu mi se pruža prilika, da promatram gorljivost našega Dominika u pobožnosti i sjedinjenju njegove duše s Bogom. Koliko sam puta promatrao njegov prema nebu upravljeni pogled; prema nebu, koje je imalo biti naskoro njegovim stanom; promatrao sam ga često, kako je sabrao svoje osjećaje, da ih žrtvuje dragom Bogu i njegovoj preblaženoj Majci, s onom punином čuvstava, koja su se za dotične molitve doista zahtjevala. Ovakvi su ga osjećaji, predraga djeco, oduševljavali također i kod ispunjenja njegovih dužnosti; ovakvi osjećaji posvećivahu sva njegova djela i riječi, poticahu ga, da cijeli život traži jedino slavu Božju.

Sretnih li mladića, koji su prožeti takvim mislima! Oni uživaju sreću već u ovom životu, a uživat će je i u drugom; oni usrećuju svoje roditelje, koji ih odgajaju, svoje učitelje, koji ih poučavaju, i sve one, koji nastoje oko njihovog dobra i napretka.

Predraga djeco! Život je nadasve dragocjen dar, što nam ga je Bog udijelio zato, da si uzmognemo steći što više zasluga za nebo. To pak postizavamo, ako sve što radimo tako obavljamo, da se može žrtvovati Svevišnjemu darovatelju, kao što je to naš Dominik doista radio. Ali što da kažemo o mladiću, koji cijeli svoj život preživi, a da i ne misli na svrhu, za koju ga je Bog odredio; koji ne nalazi vremena, da svoje misli i čuvstva žrtvuje svome Spasitelju, i koji se nikada ne trudi, da probudi u svom srcu osjećaje, koji bi ga podigli k Bogu? A što istom da kažemo o onim mladićima, koji takve osjećaje od sebe odbijaju, potiskuju ih ili pak nastoje ugušiti, ako im žele prodrijeti u srce? Promatrajte stoga sveti život i smrt svojega predragog suučenika i zavisti vrijednu sreću, koju — što možemo sigurno držati — on uživa; a tada zavirite sami u sebe, te se ispitajte, čega vam još nedostaje, da mu budete jednaki, i kakvi bi morali da budete, kad bi i za vas, kao što je za njega, došlo vrijeme, da se postavite pred onu sudačku stolicu, gdje će Bog svakoga strogo suditi, pa i za najmanje pogreške. Ako ovakvim uspoređivanjem pronađete, da je velika razlika između vas i njega, tada ga uzmite za uzor, nasljedujte njegove kršćanske kreposti, trsite se, da i vaša duša bude kao i njegova; čista i bez ljage pred očima Božjim, da se nepredviđenom pozivu, koji će nam sigurno prije ili kasnije doći, možemo odazvati veselim licem, sa smiješkom na licu, kao što je to učinio vaš anđeoski suučenik. Čujte još jednu moju želju, kojom zaključujem ove svoje riječi. Ako opazim, da se moji pitomci svaki dan popravljaju; ako od sada vidim, da su točniji u ispunjavanju svojih dužnosti, sve ću to smatrati učinkom svetog primjera našeg Dominika i milošću, koja nam je po njegovom zagovoru udijeljena za plaću, što ste ga vi kratko vrijeme imali za suučenika, a ja za pitomca.

Tako je profesor Piko izjadao svojim pitomcima svoja bolna čuvstva, koja su ga napunila, kad je začuo da je preminuo njegov miljenik Dominik Savio.

27 POGLAVLJE

Natjecanje u nasljedovanju Dominika. — Mnogi mu se priporučiše, da zadobiju kakve milosti i bijahu usišeni. — Savjet svima.

Tko je pročitao, što smo napisali o mladiću Dominiku Saviju, neće se čuditi, što ga je Bog odlikovao osobitim povlasticama, te je kod najrazličitijih prigoda otkrio njegove kreposti. Još su se za njegova života mnogi trsili da slijede njegove savjete i njegov primjer. Mnoge je privlačilo njegovo kreposno ponašanje, svetost njegova života, čistoća osjećaja, da mu se preporuče u molitvi. Neki pripovijedaju o znatnom broju milosti, koje im je Bog udijelio po Savijevim molitvama već za njegova života. Po smrti je pak više raslo pouzdanje u njega.

Jedva je došla do nas vijest, da je preminuo, već su mnogi njegovi drugovi govorili o njemu kao svecu. Skupiše se, da mole litanije za pokojnika; ali mjesto da odgovaraju: »Ora pro eo« tj. moli za pokoj njegove duše, odgovarahu nekoji: »Ora pro nobis« — moli za nas. »Jer«, rekoše, »Savio već ovaj čas uživa nebesku slavu, i ne treba više naših molitava.«

Drugi primijetiše: »Ako Dominik, koji je vodio tako čist i svet život, nije išao ravno u nebo, tko bi onda još mogao gojiti nadu, da će tamo doći?« Otsada su se trudili mnogi njegovi prijatelji i drugovi, koji su se do sada divili njegovom kreposnom životu, da ga uzmu za uzor u životu, te da mu se kao nebeskom svom zaštitniku preporučuju.

Gotovo se svaki dan govorilo, da je ovaj ili onaj primio kakvu milost u duševnim i tjelesnim potrebama. Vidio sam jednog mladića, koji je mnogo trpio od žestoke zubobolje, koja mu je malone oduzela pamet. Preporučio se kratkom molitvom svome drugu Saviju. U tren oka bude uslišan, te ga odsad nije više nikada mučila ova teška bolest. Mnogi, koji su trpjeli od groznice, utekoše se Dominiku i bijahu uslišani. Bio sam svjedokom, kako je jedan u čas ozdravio od ljute groznice.

Štovanje i pouzdanje u mladoga Savija izvanredno je poraslo, kad se saznalo za događaj, koji je pripovijedao sam Dominikov otac, a bio je spreman u svako vrijeme i pred svakim da to posvjedoči. On pripovijeda ovako:

»Gubitak mi je moga sina prouzročio duboku žalost, koja mi se još povećala time, što sam vruće želio saznati, kakva ga sudbina zapala u vječnosti. Dobri me Bog htio utješiti. Jedne noći, oko mjesec dana iza njegove smrti, pošto sam već dugo vremena ležao, a da nisam mogao zaspati, pričini mi se, kao da se otvorio strop od sobe u kojoj sam spavao. Vidjeh Dominika, okružena sjajnim svijetlom, nasmiješena i vedra lica, ali veličanstvena i dostojanstvena pogleda. Ja sam bio gotovo izvan sebe od tog čudnovatog prizora. »O Dominiče!«, uskliknem, »moj Dominiče! Kako ti je? Gdje si ti? Jesi li već u nebu?« »Jest oče«, odgovori on, »ja sam doista u nebu.« »O kad ti je dobri Bog iskazao tako veliku milost,« odgovorim ja, »da već uživaš nebesko blaženstvo, moli za svoju braću i sestre, da i oni jednom zajedno sa mnom dođu i uživaju beskonačno rajsko veselje. Moli također za me, moli za svoju majku, da se svi spasimo, te se u nebu zauvijek skupa nađemo!«

»Jest, jest, ja ću se za vas moliti!« rekavši to, iščezne, a u sobi nastane opet gusta tama kao što je prije bila.

Otac nas uvjerava, da je rekao čistu istinu. Nikad prije ni poslije, ni u snu ni na javi nije bio usrećen sličnim prikazanjem.

Još imam u rukama listove mnogih osoba, koje govore o nebeskim milostima, koje su primili po zagovoru Savijevu. Premda su to vjerodostojne osobe, ipak, jer su još u životu, držim da je zgodnije, da sada još o tome šutim, te se zadovoljim time, da pripovijedim jedno osobito uslišanje, što ga je postigao jedan od Dominikovih suučenika, slušač filozofije. Godine 1858 pokazaše se kod ovoga učenika prvi znakovi opasne bolesti, zbog koje je njegovo zdravlje napokon toliko oslabilo, da je morao prekinuti polazak škole, kako bi se podvrgao liječničkoj njezi. Zbog toga mu bijaše nemoguće, da na koncu školske godine položi ispite. No želio je vruće, da se može barem do blagdana Svih Svetih pripraviti za ispit, da ne izgubi cijele godine. Ali jer su mu sile sve više oslabile, iščezavala je i nada u ozdravljenje. On ode kući, da jesen provede što kod roditelja, što kod prijatelja na selu. I već je povjerovao varci, da mu se zdravlje donekle povratilo. Ali kad se povrati u Turin, iza kratkog vremena nauka, njegovo stanje postaje još gore nego prije. »Bio sam«, kaže on, »blizu ispitima, ali je s mojim zdravljem bilo vrlo zlo. Bolest u želudcu i silna glavobolja oduze mi svaku nadu, da ću se ispitima, koji su bili za mene od velike važnosti, moći podvrći. Obodren ovim, što sam čuo pripovijedati o svome dragom Dominiku, preporučih mu se i ja, te obavljah devetnicu dragome svomu drugu. Među drugim molitvama, koje sam poduzeo da molim, bijaše i slijedeća: »Dragi moj Dominiče! Jer si ti, na moju veliku sreću i utjehu, više nego godinu dana bio mojim suučenikom, ti, koji si se na svet način sa mnom natjecao, da budeš prvi u razredu, ti znaš kako trebam zdravlje, da se mogu podvrći ispitu!«

»Još ne bijaše prošlo pet dana devetnice, kad se moje zdravlje tako znatno i u tolikom stupnju pobolišalo, da sam se naskoro mogao opet posvetiti naucima. Neobično sam lakoćom učio propisane zadatke, te sam mogao dobro pripravljen doći na ispit. Ali pomoć nije bila možda samo prolazna, jer se ja od onda osjećam potpuno zdravim, što već godinu dana nisam bio.

Ja pripisujem ovu od Boga dobivenu milost zagovoru svojega druga, koji je bio u životu moj pouzdanik, a sada je, gdje uživa nebesku slavu, moja pomoć i utjeha. Već je prošlo preko dva mjeseca, što sam ovu milost dobio, i moje je zdravlje uvijek jednako, na moje najveće veselje i napredak.«

Ovim zaključujem život mladoga Savija. Budući da si, poštovani čitatelju, bio tako dobar, te si čitao što sam napisao o kreposnom dječaku, to želim, da i stoga izvedeš onaj zaključak koji će i tebi i meni i svima, koji kakvim slučajem dobiju u ruke ovu knjižicu, biti od velike radosti, naime: da se i mi potrudimo te nasljedimo Savija u svim onim krepostima koje su primjerene našemu staležu. On je u svojem siromaštvu provodio sretan, krepostan i nevin život, koji je svršio sretnom smrću. Nasljedujmo ga u njegovom životu, pa ćemo imati sigurno jamstvo, da ćemo i na smrti biti njemu slični.

Ne propustimo nasljedovati Savija u čestom primanju sv. sakramenta pokore, koji je bio njemu sigurno potporom i putokazom na putu kreposti, i koji ga je doveo do tako svetog života. Pristupajmo u svom životu često i dostojno ovome kupalištu spasa; a kadgod k njemu pristupimo, ne propustimo nikada bacati pogled na prijašnje ispovijedi, da se uvjerimo, jesmo li ih dobro obavili. Nađemo li, da nam savjest nije zbog toga potpuno mirna, nastojmo odmah odstraniti ono, što nas uznemiruje. Meni se čini, da je to najsigurnije sredstvo, da uzmognemo provoditi sretan život, i bez straha gledati smrti u oči. Tada ćemo veselim licem i spokojnim srcem ići u susret svomu božanskom Spasitelju, koji će nas milostivo primiti, prema svomu nas beskonačnom milosrđu suditi, i kao što se za tebe i za sebe, ljubezni čitatelju, nadam, izvesti nas iz muke ovoga života u blaženu vječnost, da ga hvalimo i blagoslivljamo u sve vijeke.

U Ars ove godine došlo je 900.000 hodočasnika, među kojima 16.000 svećenika. I u Arsu za potrebe hodočasnika izgrađuju se potrebni lokali.

BOJIŠTE VJEČNOGA KRIJESA

Dio drugi: TAJNA KAMENITIH VRATA

— Nastavak —

Kraljičinu nosiljku pratio je kralj Sigismund na bijelcu pokrivenom grimiznom svilom.

Preko Markova trga sjajna povorka dođe do kraljevske palače na Dvercima. Tada su još jednom odjeknule trublje, zazvonila zvona sa gradskih tornjeva, klicanje se razlilo kao potop, a Marija Anžuvinska je u triumfu stupila pod krov svojeg dvora na Griču.

*

Unutra je bilo posve drukčije. Sjaj kao da je pobjegao iz raskošne odaje u kojoj su sjedili kralj i kraljica. Tama je gušila njihova lica, riječi su bile prigušene i crne.

— Ti nisi poduzeo sve što bi se moralo, — dahtala je kraljica, gledajući ukočenim očima bolesnice. — Ti si me ostavio zloj sudbini. Nije tebi do mene, do mojih suhih ruku i blijedog lica. Vjenčao si me samo zbog krune i kraljevstva! Znam sve. Umjesto da si gonio čete protiv mojih dušmana, ti si gonio sluškinje u Budinu...

— Nedostojno je to, Marija...

— Sve znam. Čeznuo si da prokleti urotnici zadave i mene kao što učiniše to sa mojom majkom...

— Ne sjećaj se...

— Šuti! Bilo bi ti nadasve milo, da su i moje suhe kosti propale u primorskim tamnicama ubojice priora vranskog... Nisi se žurio previše meni u pomoć. A sjetio si se da otpočneš sa radom na mojem oslobođenju tek kada ti se činilo da će i tebe protjerati ugarski staleži, ako ja umrem u sužanjstvu.

— Marija moja...

— Ne govori! Ne približi se! Ti si laž i smrt. Ti si moja nesreća i propast...

— Zar ovo današnje slavlje nazivaš nesrećom? Zar je moj trud za tvoje spasenje bila laž!

— Pusti me, Sigismunde! Ja sam u rukama lažI i smrti, u tvojim rukama! Meni nema spasa. Ali ni za te ne može biti sreće! Moje prokletstvo što ga nosim bacilo je svoju sjenu i na tebe...

Kralj Sigismund bez riječi ostavi sobu svoje žene.

II

Srebrenka nije znala gdje se nalazi. Groznica joj je učinila teškim svaku kretnju i svaki pogled. Neprestano je osjećala mokre pramove prilijepljene uz oznojeno čelo, ruke joj nisu imale mira, a nije joj bilo dosta zraka, ni tame. I slabo svjetlo ju je mučilo i zaklapala je oči kao da od svjetla umire.

Sanjala je samu sebe lijepu, toliko lijepu, da su djeca i seoske žene zastajale da je gledaju zadivljeno. Izlazila je iz nekog sela i žurila prema šumi. Sama nije znala kamo je vodi šumski puteljak, ali je znala da ne smije zastati ni na čas.

Šuma je bila jasnozelena, nebo je provirivalo kroz gusto granje, sunce je bilo blago, ptice su se glasile nad njezinom glavom.

Odjednom se promijeni sve.

Mrak se spustio u šumu, drveće se zgusnulo, ptice su zanijemile, a munje počeše sijevati sve češće. Srebrenka je hitala i nije se ništa bojala.

Ali, kad gromovi stadoše pucati u blizini, kad se protom oblaka obori nad šumom, kad su potoci počeli pjeniti niz brijeg kao bujice, kad su ptice i zvijeri stale bježati cvileći preplašeno i kad jedan grom raskoli grob ispred nje, ona vrisnu i stade dozivati u pomoć.

Znala je da joj nitko ne će i ne može pomoći, ali je vriskala i zvala glasno, obezumljeno, od straha iznakaženim glasom kao u divlje zvijeri. A sve to nije pomoglo. Jedan grom je usmrtio Srebrenku.

Vidjela je, tako u snu, samu sebe ležati pokraj srušenog pocrnjelog hrastića. I sama je bila pocrnjela, groznog lica, zgrčenih pesti. Zaplakala je očajno nad svojom vlastitom sudbinom od koje strašniju nije mogla zamisliti.

»A da nisi umrla, što bi? Što bi bilo od tebe?« — čula je neki glas. Plakala je i dalje, dok je glas ponavljao to pitanje u svakoj kapi kiše koja je pljuštala nad šumom.

Vidjela je sebe kako ustaje, oživljuje, postaje opet lijepa i živi život u domu svojih rođaka, Arlandovih, na Susjedgradu.

Vidjela je sebe kako prolazi hodnicima i dvoranama, obasjanim stotinama svijeća zbog neke velike svečanosti. Hoda okolo zbog svoje ljepote, bogatstva, moći i svi vele da je ljepša od Dore Arlandove, da je najljepša među svim djevojkama u kraljevstvu.

Prikazali su joj u velikoj dvorani sa srebrnim svijećnjacima vitkog mladića čije su oči sjale jače od svijećnjaka. On joj je govorio o svojoj ljubavi i zaprosio je njezinu ruku. Ona se smijala. Znala je da će doći jedan kraljevski princ i uprositi je za ženu. Uvrijeđeni mladić je planuo i rekao:

— Vi hlepite samo za novcem i častima. Smijete se iskrenu srcu, jer sami srca i nemate.

Na ove riječi priskočiše Arlandove sluge i odvedoše mladog čovjeka u podzemnu tamnicu. Ona je zapovijedila da mu svake noći režu noževima kožu s tijela. Treće noći joj dojaviše da je mladić umro u mukama, a ona je odmah zaboravila.

Jedna žena iz sela je donijela jagode. Najljepše jagode što ih je Srebrenka ikad u životu vidjela. Dijete joj je bilo bolesno, toj ženi i ona je donijela jagode na prodaju da kupi lijek za dijete u seoske vračarice. To dijete bio je dječak od sedam godina, koji je jednom — u igri — udario prutom Srebrenkinog psa. Ona je to znala. Otela je ženi jagode i dala je bičevima protjerati iz grada Susjeda. Žena ju je proklinjala a sluge su ženu tukle sve do sela po blijedom licu i suhim ramenima. Sutradan su donijeli glas da je dječak umro, jer vračarica ne htjede dati lijek bez novca.

Ovo je Srebrenka brzo zaboravila, jer je došao kraljevski princ sa velikom pratnjom da ju povede u svoj dvorac. Ona će biti princeza i nema kad promišljati o jagodama, vračaricama, seljakinjama koje proklinju i mrtvim dječacima.

— Nastavit će se —

JAPANSKI SLIKAR FUJITA OBRAĆENIK

Pre neki dan veliki japanski slikar Fujita je primio zajedno sa svojom ženom u katedrali u Remsu sveto krštenje. Japanac po poreklu, pravi potomak Samuraja. Odrekao se budističke vere, u kojoj je bio odgojen i koju je dosad smatrao svojom.

U Pariz je došao uoči Prvog svetskog rata. Rodio se u Tokiu 1886 godine. Kao učenik impresionista izlagao je svoje slike prvi put 1917. Dobro se poznavao sa svim modernim umetnicima, a stvorio je svoj posebni stil. Ubrajaju ga među najbolje savremene slikare.

Na sam dan svog krštenja potpisao je jednu svoju sliku kao Leonardo Fujita i poklonio je katedrali u Remsu.

Njegovo obraćenje ima svoju dugu povest. Već od 1914 godine rado je slikao bretonske kalvarije i stare zapuštene crkve, a i kasnije je često slikao religiozne predmete. Kad je prošlog juna posetio remsku katedralu, doživeo je odlučujući poticaj, pa je hteo da se upozna s katoličkom teologijom. U međuvremenu pozvali su ga da sarađuje na ilustraciji luksuznog izdanja Otkrivenja sv. Ivana. Morao se dokumentirati u starim evanđelistarima i razmišljati o mnogim tekstovima, a to je pomoglo da se dovrši njegovo obraćenje na veru, čiji moral i lepota mu se čine univerzalnim.

Budizam je vodoravna religija, tumači Fujita, njega interesuje zemlja, dok je katolička religija vertikalna, jer teži za nebesima. Budizam je državna religija, a kršćanstvo je — sav čovek. Svi svećenici do kojih je dolazio bili su mu veoma dobri. Razumeli su da im je on, stari orijentalac, veoma blizak. Međutim niko od njih nije vršio pritisak na njega. On je sam došao do kršćanstva kao što je bio sam u svojoj umetnosti.

Zašto se krstio u Remsu? Jer se tamo sreo s Bogom Rembrandta, Mikelanđela i Leonarda da Vinci. Zbog velikih simpatija prema Leonardu da Vinci umetnik je izabrao svoje krsno ime: Leonardo.

Novokršteni umetnik nema drugih planova nego slikati. Ali bi želeo slikati kakvu crkvicu. Za njega to ne bi bilo samo slikanje, nego ispovedanje svoje vere.

AINŠTAJN JE VEROVAO U BOGA

Prilikom smrti velikog naučnika, genijalnog duha, koji je zamislio teoriju relativiteta i čija dela su omogućila atomska otkrića, govorilo se da je Ainštajn živeo kao ateista, iako se znalo za razne njegove izjave koje su imale drugačiji smisao. Razne studije objavljene u nemačkim časopisima iza toga daju nazreti u životu tog naučnika neku evoluciju. U svojoj starosti Ainštajn je verovao u osobnog Boga.

Ainštajn se rodio 1873 u mojsijevskoj veri. U mladosti su ga tadašnje monističke teorije i predrasude vremena udaljile od praktične vere.

Ali 1950 godine on je pisao: »Ja smatram evolucionističke doktrine Darvina, Hekla i Haksleja kao zastarele. Općenito mišljenje da sam ja ateista, počiva na grubo j zabludi. Oni koji to izvode iz mojih naučnih teorija, nisu mnogo razumeli... Ja verujem u osobnog Boga i mogu po savesti kazati, da nisam nikada prihvatio ateističku koncepciju života.«

Svakako je za to bila potrebna duga evolucija. On je prvo verovao u Boga u Spinozinom smislu, u Boga koji se objavljuje u harmoniji stvari. Ali otkrivajući bolje atom, dolazi do saznanja da nije harmonija koja vlada u njemu, nego samo statističke verovatnoće. Tada je razumeo da je potrebno postojanje osobnog Boga, da bi svet bio razumljiv.

Što se tiče Krista, Ainštajn nije nikada priznavao njegovo božanstvo, ali je govorio o evanđelju sa divljenjem. »Ja sam Jevrejin, govorio je. Lik Nazarećanina učinio je na me dojam koji me osvaja. Niko ne može preći preko činjenice da je Isus živeo i da su njegove reči zadivljujuće lepe. Iako su neki ljudi pre njega govorili na sličan način, niko se nije tako božanski izražavao kao on... Niko ne može čitati evanđelja bez osećanja, da je Isus stvarno živeo. Njegova jaka ličnost oseća se iz svake reči. Nikakav mit nije ispunjen takvim životom. Kakva razlika, na primer, između ovog osećanja i osećanja koje imamo kad čitamo zbivanja drevnih heroja! Oni nemaju života koji označuje Isusa.«

Papa Ivan XXIII vratio se 24 septembra iz letnje rezidencije Castel Gandolfo u Vatikan. Skraćeni letnji odmor u Albanskim brdima dovodi se u vezu s pripremama za rimsku sinodu i ekumenski koncil.

Bečki simfoniiski orkestar i pevački hor »Društva prijatelja muzike« priredio je u mesecu oktobru u Rimu više koncerata. 17 oktobra nastupio je pred Papom u dvorani blagoslova s odabranim programom austrijskih kompozitora. Prigodom 100 godišnjice nemačkog zavoda »Anima« pevački hor je izvodio Nelsonovu misu od Haidena u crkvi Santa Maria dell' Anima.

Misiske lekarske sestre dobile su od Pape dekret sa pohvalom. Tu je redovničku kongregaciju osnovala Austrijanka Dr Ana Dengel. Počela je raditi 1935 godine u Vašingtonu. Danas kongregacija broji 500 sestara: lekarki, apotekarki i bolničarki. Rade u 24 bolnice u 7 zemalja. U Evropi imaju tri novicijata, po jedan u Nemačkoj, Holandiji i u Engleskoj. Generalna se kuća nalazi u Rimu na Monte Santo.

Slon na procesiji. U Ernakulamu u Indiji održala se o.g. procesija. Velik, bogato ukrašen slon nosio je relikviju sv. Sebastijana, koga tamošnji katolici mnogo štuju kao zaštitnika protiv zaraznih bolesti. U poslednje vreme umrlo je 100 ljudi od boginja. Ogromno mnoštvo naroda učestvovalo je u procesiji. Dosad su se slonovi pojavljivali samo na poganskim procesijama.

U Naka Bafunku u Kamerunu prošlog je iula pala već sedma misiska žrtva. Ovog puta bio je pogođen metcima katehist Rafael Niču. Napadači su mrtvo telo još resekli i onda pobegli.

U vezi s italijanskom socijalnom nedeljom Papa je pisao kardinalu Siri-u, gde iznosi da lakomisleno prepuštanje zabavama vodi u besposličenje i konačno u očaj. Stoga treba da radnici troše svoje slobodno vreme za podizanje porodičnog života, jače učestvovanje u javnim poslovima i za usavršavanje vlastitog duhovnog života.

Japan. Iz zvanične statistike, koju je vlada objavila, sledi da ima u Japanu 56% stanovnika bez vere, kršćana je samo 3%, dok su ostali budisti i šintoisti. 59% Japanaca ne veruje u zagrobni život, 20% u nj čvrsto veruje, a ostali kolebaju.

Obraćenje. Nigel Ivan Stone, Jevrejin iz Londona, služio je nekom katoličkom vajaru kao model za Šimuna iz Cirene. To je na nj uticalo da se odlučio za prelaz na katoličku veru.

U Kasama u Severnoj Rodeziji plemenski poglavica dao je zatvoriti tri članice i dva člana Marijine Legije, pošto su među katolicima agitirali protiv učešća u poganskim obredima. Žene su bile pušiene na slobodu, kad su njihove porodice platile novčanu kaznu, dok su muškarci bili zadržani.

Austrijska biskupija Linz sagradila je od 1945 godine 45 crkava i kapelica, 20 župnih dvorova, 26 prosvetnih domova i 21 dečji vrtić.

Cejlon je poslao prve tri misionarke u Mwanza u Tanganjiki. One pripadaju redu klarisa.

Katoličke škole u Japanu. Tamo imaju katolici 6 univerziteta, 14 univerzitetskih koledža, 78 viših srednjih i 81 nižu srednju školu, 49 osnovnih i 24 specijalne škole. Katolici imaju ukupno 255 škola sa 86 546 učenika. Uz to rade 343 dečja vrtića sa 42 000 dece. U srednjim školama je do 90% poganskih učenika.

Nove katakombe. U blizini bazilike sv. Pavla kopali su temelje za novu stanbenu zgradu. Tom prilikom otkrivene su nove katakombe. Grobovi su netaknuti, natpisi čitki, kandila neoštećena. Naslikani su prizori iz starog i novog zaveta.

Dragocene freske otkrili su u papinim odajama, koje su ove godine popravljali. Freske su stare nekih 300 godina. Rađene su za pape Pavla V (1605—1621).

Druga seoba. Japanski katolici iz okoline Nagasakia su se 1638 godine pobunili zbog nečovečnog progonstva. Ustanak je bio slomljen. Iz straha su se iselili na otok Himejama, koji je vulkanskog porekla. Sada se tamošnja katolička kolonija od 11 porodica seli u Braziliju, pošto je život na ostrvu tako težak. Za vreme Franje Ksavera Himejama je služila misionarima kao uporište.

U Južnoafričkoj Uniji postoje još 902 katoličke škole, od toga 662 za Crnce. Državnu pomoć prima samo još 115 škola, od toga 73 za pripadnike drugih rasa. Pre šest godina većinu škola za crnce finansirala je država.

Dalaj Lama se zahvalio Američkoj Katoličkoj Dobrotvornoj Akciji za materijalnu pomoć koju je ta organizacija ukazala 12 000 tibetanskih izbeglica u Indiji, a koju je razdelio Indijski Crveni krst.

Prema oltaru. Školska sestra Dr Klara Fietz je umrla na glasu svetosti u starosti od 32 godine 1937. Jedanaest godina kasnije biskupski informativni proces se završio. Pre kratkog vremena obredna kongregacija je objavila njene akte. To se smatra znakom da se u Rimu radi na njenoj beatifikaciji. U Gracu njene telesne ostatke preneli su iz groblja u Steinfeldu u grobnicu samostanske crkve.

U Izraelu Sveta Stolica je imenovala posebnog biskupa latinskog obreda franjevca Msgr Đorđa Chiapero. Zauzima mesto vikara jeruzalemskog latinskog patrijarha Msgr Gori, koji stoluje u jordanskom delu Jeruzalema. U Izraelu živi 18 000 katolika grčkog obreda sa arapskim jezikom, kojima stoji na čelu Msgr Hakim, dalje 5 000 katolika latinskog obreda i 2 500 maronita. Izraelska vlada je prihvatila gornje imenovanje sa zadovoljstvom kao korak k boljim odnosima.

U Kölnu bila je svečano otvorena mojsijevska sinagoga. Pred rat do 1938 godine taj je nemački grad imao sedam sinagoga s oko 20 000 Jevreja. Onda su nadošla strašna nacistička stradanja i progonstva u kojima je bilo pobijeno 11 000 tamošnjih Jevreja. Na svečanosti otvorenja govorio je i kancelar Adenauer i u svom govoru naglasio da nemački narod time što gradi Jevrejima bogomolje isplaćuje svoj dug prema progonjenim sugrađanima. Pozvao je Jevreje neka u svoje molitve uključe i kršćane koji su stradali od nacizma. Predsednik države Lübke slao je telegrafski čestitke.

Varšava. 11 avgusta o.g. iz crkve sv. Ane ukraden je kovčeg sa moćima sv. Ladislava, zaštitnika Varšave. Svi dosadašnji pokušaji da se pronađu moći, ostali su bezuspešni.

P. Leppich u Minhenu. Poslednje vreme u tom je gradu slušalo 110 000 građana p. Leppicha, čuvenog modernog propovednika. Poklonili su mu tom prilikom blaga u vrednosti od 300 000 maraka kao i znatne svote novca. Posebnu propoved je pater održao deci o narodima Afrike i Azije. Deca su sve vreme slušala govornika ustima i očima, a na kraju mu poklonila svoje igračke, da ih ponese deci Afrike i Azije. P. Johanes Leppich je putujući propovednik, kakvih je bilo i u ranijim vekovima. Za nj su crkve premalene, on govori na stadionima i trgovima.

Japanski slikar Fujita živi u Francuskoj. Prošlog se septembra krstio. Njegov krsni kum je bio literarni kritik René Lalou.

Utreški nadbiskup Alfrink je u svom pastirskom pismu objavio nacrt da se u njegovoj biskupiji sagradi 40 novih crkava. Od rata na ovamo sagrađena je već 61 nova crkva.

Novi putevi. U engleskom kupalištu Brajton Marijina Legija organizuje preko nedelje verska predavanja i debatne večeri. Štampane letke i pozive uručuju samo onim turistima koji nose kofere. Utvrdili su naime da samo takvi turisti ostaju više dana u letovalištu. Uspesi nisu izostali. Svako predavanje i debatno veče dobro je posećeno. Neke osobe kod kuće ne osećaju potrebu za verom, dok im se na morskoj obali probudi.

Više života. Kardinal Agagianian se na svom putu kroz Australiju zaustavio u Sidneju. Tamošnje katolike je pozvao neka se oslobode nehajnosti. U privatnom i javnom životu neka pokažu da su stvarno kršćani, koji dušom i srcem ispunjavaju dužnosti svoje vere. Od katolika se danas traži da ostvaruju kršćanske ideale koji su: mir među narodima, čestit socijalni poredak, utemeljen na kršćanskim načelima pravde i ljubavi.

Pitanje ženjenih đakona bilo je predmet o kome se raspravljalo u Nimwegenu na svetskom kongresu za misije i liturgiju. Indijski nadbiskup d' Souza iz Nagpura je izneo razloge za i protiv takvog pokušaja. Izgleda da su protivni razlozi jači i da situacija još nije zrela za uspostavljanje ženjenih đakona. S jedne strane takve bi đakone lakše dobili i odgojili; oni bi mogli krštavati i deliti svetu pričest u mestima gde nema svećenika. S druge strane takvi bi đakoni bili više zaokupljeni brigom za vlastitu porodicu, a to bi uticalo da se smanji broj svećeničkih kandidata.

Guatemala. Nekih 20 m od ap. nuncijature u Guatemali eksplodirala je jedna bomba baš u vreme, kada se kod nuncija nalazio domaći nadbiskup Mariano Rossel y Ariano. Zračni pritisak je razbio prozore na nuncijaturi. Predsednik republike Fuentas se osobno izvinio zbog tog incidenta.

Katolici SAD pripremaju posebnu katoličku enciklopediju na engleskom jeziku. To će delo izaći u 15 svezaka. Na njemu će sarađivati razni katolički stručnjaci čitavog katoličkog sveta. Predviđeni su troškovi od 4 miliona dolara. Delo treba završiti u 5 godina.

Konnersreut. Župnik Josip Naber vodi kao župnik već 50 godina tu župu. Njemu je već 88 godina, a 63 godine već je svećenik. Župa pripada regensburškoj biskupiji.

Belgija daje redovnicima i redovnicama starosnu penziju. Redovna osoba treba da je napunila 65 godina života te da ne obavlja više nikakve zvanične dužnosti. Od 1954 godine samostani moraju doprinositi u starosni fond.

Papa podelio misiski križ. Iz papinih ruku 11 oktobra o.g. primilo je misiski križ 352 redovnika i 190 redovnica. Misionari dolaze iz Nemačke, Britanije, Malte, Španije, SAD, Italije, Čilea i Vietnama, i to iz 40 ženskih i 42 muška misiska reda. Dvadeset laika je isto primilo misiski križ, muško i žensko, većinom lekari i drugi razni stručnjaci.

Nestašica misionara. Na teritoriji pod upravom Propagande u Africi radi 25 domaćih biskupa, u Aziji 86. U taj broj nisu ubrojene zemlje iza bambusove zavese. U tim misiskim zemljama vlada velika nestašica svećenika. U Africi obavlja dušobrižničku službu 1810 domaćih svećenika, u Aziji 5 590, dok ima svih svećenika pod Propagandom 22 000. Sledeće zemlje šalju najviše misionara svećenika: Francuska 3069, Belgija 2630, Holandija 2119, Irska 1403, Italija 1400, SAD 757, Nemačka 734, Kanada 603, Španija 523, Velika Britanija 437, Švajcarska 421. Dvadeset drugih zemalja daje ukupno samo 433 misionara. U Aziji sa Filipinima živi 31 milion katolika svih obreda, u Africi 21 milion.

Stogodišnjica nemačkog zavoda »Anima«. 11 oktobra otvorila se proslava 100 godišnjice nemačkog svećeničkog zavoda »Anima« svečanim pontifikalom, koji je služio kardinal Aloisi Masella u nemačkoj nacionalnoj crkvi Santa Maria dell' Anima. Pontifikalu su prisustvovali državni i crkveni pretstavnici Austrije i Nemačke. Svečanu propoved je održao salcburški nadbiskup Rohracher.

Francuska se priprema za 300 godišnjicu smrti sv. Vinka Paulskog i sv. Ljudevite Marijak. Za taj dvostruki jubilej kovane su posebne me-

dalje, delo umetnice J. H. Coeffin. Na jednoj strani medalja nosi reljefnu sliku sv. Vinka, na drugoj sv. Ljudevite, veći broj lazarista i milosrdnica. Preko slike stoji sve većim slovima ispisan natpis: charité — milosrđe. Jednu srebrnu a pozlaćenu medalju komitet za proslavu je izručio generalu De Golu, a drugu papi Ivanu XXIII.

Poljski studenti potpuno su obnovili staru cistercijansku crkvu Rudy-Raciborskie u zapadnoj provinciji Opeln. Crkva potiče iz 13 veka, građena je u gotskom stilu, 1954 godine bila je žrtva požara. Svi radovi na obnovi obavljeni su besplatno.

P. Leppich majkama: Čuvajte svojoj kćeri stidljivost koja ulepšava svaku ženu. Čuvajte svoje mlade devojčice od 12 godina pred lovcima na decu ali i pred prljavim ilustrovanim časopisima. Čuvajte svoje kćeri pred opasnim iarankama. Devojka koja u 15 godina ima uspeha kod muškog sveta, dobije većinom grubijana. Poučavajte blagovremeno svoje kćerke. Ako devojka od 12 godina još uvek veruje da roda nosi decu, takva devojka nije nevina nego glupa. Govorite otvoreno sa svojim kćerima, budite poverljive s njima, nastojte im se približiti kao prijateljice. Već 12 godišnje devojčice upozoravajte pred opasnostima mešovitih brakova, odakle dolazi toliko razvoda.

P. Leppich mladim devojkama: U Španiji, Americi, Japanu najstrožiji ženski redovi su prepuni. Misije traže mlade devojke. Svet traži časne sestre, koje potrebe sveta ispravno shvaćaju. Zašto se u Srednjoj Evropi devojke tako teško odazivaju tom pozivu?

Kardinal Tardini je održao novinarima konferenciju za štampu. Objasnio je pitanje povišenja prinadležnosti u Vatikanu. Najnižim namešteničima povisili su se prihodi do 100%, najvišim samo do 12%. Kurijalni kardinali primaju mesečno 400 000 lira. Prefektima pripada dodatak od 30 000. Za stan izvan Vatikana isplaćuje se 60 000 lira mesečno. Kardinal ima određen broj kućnog osoblja koje sam izdržava. Ukupni personalni izdaci Vatikana iznose 4,3 milijarde lira godišnje. Povišene plate podmiruju se delom iz povišenog Petrovog novčića, delom iz milostinje koju inače deli Sveta Stolica.

Na godišnjicu smrti pape Pija XII u crkvi sv. Petra davao se godišnji pomen. U potpunoj tišini Papa je peške došao u žalnom odelu. Rekvijem je služio kardinal Masella, posle je Papa dao odrešenja. Prisustvovalo je 24 kardinala i do 20.000 vernika.

Promenjena molitva. Papa Ivan XXIII je naredio da se brišu oni delovi posvetne molitve Srcu Isusovu, koje je umetnuo 1925 godine Papa Pijo XI, gde su se posebno spominjali neznabošci, muslimani i Jevreji. Razlog: da ne bi molitva bila neprijatna pripadnicima pomenutih verskih zajednica.

Vietnam. Sve brži razvoj Južnog Vietnama nalaže katolicima dužnost da prošire svoju štampu. U planu imaju katoličku agenciju koja bi skupljala domaće i strane vesti iz verskog područja, dalje podizanje katoličke nakladne kuće koja bi izdavala pučku versku literaturu i osnivanje katoličkog dnevnika. Duša tog poduhvata je svećenik Dinh Kšuan Ngujen.

Nova Papina enciklika. 26 septembra Papa je povodom oktobarske pobožnosti svete krunice izdao kraću encikliku. U njoj spominje godišnjicu smrti Pija XII, godišnjicu svoga izbora na Petrovu stolicu. Sledi kratak osvrt na pisma ranijih papa o svetoj krunici. Onda navešćuje važnije proslave u oktobru. Obzirom na misisku nedelju Papa poziva vernike da se mole za širenje evanđelja u dalekim zemljama kao i da se povrate gradovi i industrijska središta Crkvi. Poziva na molitvu za upravitelje naroda, da bi uspela mirovna nastojanja, koja bi očuvala čovečanstvo od uništenja i omogućila mu život u zadovoljstvu i miru. Papa spominje razne pogrešne ideologije, ali se nada da će ih život sam odbaciti, jer je konačno ljudska priroda samo po sebi kršćanska. Pogled na mnoge narode na svetu koji se razvijaju, Papu napunja nadom. Na svršetku Papa preporučuje molitvu za rimsku sinodu i ekumenski koncil, da bi se crkveni život ojačao i tesnije privukao odvojenu braću apostolskom središtu.

Slepi kod Pape. 1 oktobra Papa je primio 2000 slepih koji su došli u Rim na drugi međunarodni kongres slepih. Održao im je lep govor i pozvao ih neka zrače primerom žive vere, kako bi brojni duhovni slepi, koji napunjaju danas zemlju, našli svetlo istine.

Verski život u Innsbrucku. I taj tirolski grad od 100.000 stanovnika ide putem većih gradova. Tradicionalna pobožnost popušta. U proleću objavljena statistika pokazuje da 37% vernika dolazi nedeljno na svetu misu. Od osoba između 30 — 50 godina, koji imaju redovno školsku decu te su stoga obavezni kršćanski ih odgajati, dolazi na misu samo 20%, i to: otac svakog šestog, a majka svakog četvrtog deteta.

Dobro se završilo. Dva katolička crnca Josip Mubanga i Fitaliano Sakeni nisu hteli više davati rodovnom poglavici doprinos u žitu, pošto se uvek iz njega pravilo alkholno piće za poganske žrtve u čast duhova predaka vladajućeg poglavice. Obojica su odbili doprinos iz verskih razloga, da ne bi učestvovali u zabranjenim obredima. Prvo i drugostepeni sud ih je osudio, ali vrhovni sud Rodezije il je oslobodio. Stao je na stanovište glasovitog engleskog advokata, koji ih je branio, Šarla Rasela, da u Velikoj Britaniji i njenim kolonijama vlada potpuna verska sloboda.

Spomenik junacima. U italijanskom gradu Veroni otkrili su spomenik italijanskom svećeniku Dominico Mercante i nemačkom vojniku koji nije hteo da strelja tog svećenika. 1944 godine nacisti su onda usmrtili obojicu jednim te istim rafalom. Italijanski svećenik se dragovoljno javio da bi poštedio svoje župljane, a nemački vojnik se usprotivio da strelja nevinog svećenika. Plemenitim herojima valja očuvati uspomenu.

Nadbiskup i kardinal Greišez iz Bombaja pozvao je indijske katolike da aktivnije učestvuju u javnom životu zemlje te tako dokažu neopravdanost prigovora da Crkva štetno utiče na razvoj zemlje. Dostavio je da katolička inteligencija brojno raste, ali da mnogi katolici stoje po strani.

Uganda. Dva domorodna katolička biskupa osudila su nasilja koja vrši novoosnovana narodna stranka u provinciji Buganda. Novi pokret uništava nasade kave, banana, uvodi neznaboštvo, klevoće kršćanstvo govoreći da je Crkva okupatorska sila itd. Biskupi su pozvali katolike da ostanu neustrašivi u vršenju svojih verskih dužnosti, a napose pravednosti i ljubavi prema svima. Slične apele uputili su svojim vernicima i protestantski biskupi.

Papa o putu u vasionu. Papa je o tome govorio na prvoj generalnoj audijenciji posle povratka sa letnjeg odmora. Doslovno je kazao: Na području nauke čoveku je otvoren put prema otkrićima, na koji ga vode intelektualne sposobnosti i interes. Danas su stigli na mesec sutra će možda stići na nekoju planetu. No, valja imati uvek pred očima da živimo na ovom svetu i da moramo ovde vršiti svoje dužnosti, naročito da upoznamo onoga koji svemu vlada i bez koga čovek ne može ništa.

Severoamerički zavod u Rimu za bogoslove iz SAD slavio je oktobra 100 godišnjicu. Tom prilikom došla su u Rim tri američka kardinala, oko 60 biskupa i oveći broj bivših pitomaca. Papa je poslao rektoru zavoda O'Connoru posebno pismo u kome je naglasio: U SAD katolička je Crkva živ izvor duhovnih snaga te je uspela pridobiti poštovanje sveukupnog stanovništva svoje zemlje.

U čast pape Hadrijana utreški nadbiskup Alfrink je otvorio posebnu izložbu. Taj papa je bio jedini Holanđanin koji je ikada sedeo na Petrovoj stolici. Crkvom je vladao 1522—23, u žalosno vreme Luterove reformacije. Bio je sin oblčnog drvodelje duže vremena vršio službu učitelja cara Karla V, a konačno bio poslednji neitalijanski papa.

Dva brata — nadbiskupi. Kanadski nadbiskup Georges Cabana iz Šerbruka u provinciji Kvibek posetio je svoga brata u Ugandi, gde je misiski nadbiskup.

Nemačka Demokratska Republika broji 20 miliona stanovnika, među kojima je samo 2 miliona katolika. Tamo radi 1500 mirskih i redovničkih svećenika. Svećenička zvanja nisu malobrojna, ali se ipak ne mogu ispuniti sva upražnjena mesta.

Prijatelji kršćana. Iz Senegala piše p. Gravrand o osnivanju nekog novog društva među neznabošcima pokrajine Fatik. Tamo već duže vremena nije bilo značajnijih obraćenja, naročito zbog mnogoženstva i razvoda braka. P. Gravrand je predložio tamošnjem plemenu Serera osnivanje društva prijatelja kršćana. Članovi društva su pogani, koji se obavežu da će svoju decu slati odmah na veronauku, a sami će posećivati posebne kurseve o veri. Misionar se sa svoje strane obavezuje da će ih pred samu smrt krstiti, ukoliko budu hteli te ih kršćanski u tom slučaju sahraniti. Članovi moraju biti stari oko 35 godina, imaju pravo prisustvovati važnijim crkvenim svečanostima. Daju im se posebne članske iskaznice. Za 15 dana prijavilo se 2000 muškaraca, među njima 20 seoskih starešina.

»Gledajte stvorove Božje«. U okviru međunarodne baštovanske izložbe »Floride« u Holandiji od marta do septembra 1960 organizovan je međunarodni fotografski konkurs. Raspisala ga je organizacija kojoj su na čelu predstavnici katoličke Crkve, protestanata, Jevreja i Vojske spasa. Konkurs će biti u znaku »Gledajte stvorove Božje«. Od učesnika se traži da objasne s raznih strana to geslo: da prikažu veličanstvo i lepotu prirode, život i rad, a i zloupotrebe i iznakažene primerke. I čovek je predmet tog konkursa. Biće mesta i za prikazivanje njegove kulturne radinosti kao i za njegov pad u gladi, trpljenju i samoći. Amateri i profesionalni fotografi mogu učestvovati u natecanju.

Benediktinci su izabrali novog opata primasa u osobi opata Benno Gut iz Einsiedelna u Švajcarskoj. Taj je star 62 godine, 12 godina je predavao apologetiku na univerzitetu sv. Anselma u Rimu. Na novi izbor u Rimu se skupilo 170 opata i priora koji pretstavljaju 12.000 benediktinaca iz 15 kongregacija sa 210 samostalnih i 6 zavisnih samostana.

Biskup Akšamović umro 7.X.1959 Msgr Dr Antun Akšamović, biskup i apostolski administrator đakovačke biskupije u miru, umro je u 85 godini života, u 61 godini svećeničke i u 40 godini biskupske časti. Za sve zasluge neka bude sam Isus Krist preminulom natpastiru bogata nagrada !

Novi Banjalučki biskup. Msgr Alfred Pichler, dosadašnji kapitularni vikar u Banjaluci, posvećen je 18.X.1959 u Zagrebu za rezidencijalnog banjalučkog biskupa. Novi se biskup rodio u Oštrelju 18.XII. 1913, a za svećenika je zaređen 13.III.1937. Novom natpastiru banjalučke biskupije najsrdačnije čestitamo i želimo u teškoj službi obilni Božji blagoslov.

Nakane Apostolata molitve. Sveta nas Crkva u mesecu decembru posebno poziva da se molimo presvetom Srcu Isusovu da se među katolicima ne ohladi revnost kojom se mole i rade za svoju nevoljnu subraću. U misijskom nam pogledu preporučuje molitvu da bi praznik Božić u Aziji i Africi očuvao pravi kršćanski smisao te bi doveo neznabošce do pravog poznavanja Krista.

S. J. Pitanje: Da li naši pokojnici vide i čuju šta mi radimo i govorimo? Odgovor: Doslovno duša posle smrti ne čuje i ne gleda, jer je bez tela. No, blaženima na nebu su ispunjene sve opravdane želje, a briga za spasenje dragih svakako spada među opravdane težnje. Osobe koje se preporučuju blaženima i svetima na nebu, pridobijaju si njihov zagovor. Iz svega toga sledi da blaženi na nebu na neki način u Bogu gledaju sve ono šta treba da ih interesuje na zemlji.

S. I. Pitanje: Živim u građanskom braku. Ja sam katolik, a žena mi je pravoslavne vere, razvedena od prvog muža koji je isto pravoslavac. Imamo dete koje želim krstiti u katolickoj crkvi. Da li ima župnik pravo tražiti od mene reverz da ću dete katolički odgajati? Odgovor: Ako ste pravi katolik i stvarno hoćete dete krstiti u svojoj veri, morate prihvatiti uslove koje postavlja Crkva. U tom se slučaju traži moralna sigurnost da ćete dete katolički odgajati. Kako je vaša žena druge vere, vi sami morate garantirati za takav odgoj. Kako vaš brak nije uređen pred Crkvom te vi ne možete primati sakramente, toliko je razumljivije da se od vas traži pismeno obećanje.

S. P. Odgovor: Govorite najpre sa svojim župnikom ili ispovednikom. Ako on bude smatrao umesnim da pišete svetom Ocu, daće vam već traženu adresu. Mislim da je bolje moliti se za Papu i njegove apostolske nakane nego mu pisati.

V. Č. Pitanje: Da li je nešto poznato iz života prvog Petrovog naslednika na papinskoj stolici? Odgovor: Prvi naslednik ap. Petra je bio papa Lin, rodom iz Tuscije u Italiji. Crkvom je vladao od 67—76, ali treba dodati da godine vladanja prvih papa sve do pape Eleuterija nisu sigurne. U časoslovu se za Lina kaže da se odlikovao svetošću, izgonio đavle, uskrisivao mrtve i napisao životopis ap. Petra, naročito poglavlje o raspri sa Šimunom Magom. Papa Lin je potvrdio da moraju biti žene u crkvi pokrivene. Umro je mučeničkom smrću. Odrubili su mu glavu. Sahranjen je bio blizu Petrova groba.

V. Č. Pitanje: Da li se u katoličkoj Crkvi štuju kao sveci neki članovi obitelji sv. Bazilija Velikog? Zašto? Odgovor: Po rimskom kalendaru slavimo sv. Bazilija Velikog 14 juna. Taj je svetac rodom iz Kapadocije u Maloj Aziji. Čitav niz njegovih najbližih rođaka Crkva slavi kao svece: njegovu baku Makrinu stariju, strica Georgija, njegova rođena oca Bazilija i rođenu majku Emeliju, onda njegovu rođenu braću: biskupa Grgura iz Nise, monaha Petra i rođenu sestru Makrinu. Te su osobe živele u 4 veku, neke su doživele još Dioklecijanovo progonstvo. — Na pitanje zašto ih Crkva slavi kao svece, postoji jedan odgovor: živeli su svetački i umrli svetački. U ono vreme još nije bio razvijen sistem sudskog postupanja kakav je danas propisan za svetačke kandidate. Tada je sve to obavio biskup u domaćoj biskupiji.

I. K. Pitanje: Kako su vladali Crkvom najmlađi i najstariji papa? Odgovor: Najmlađi papa bio je papa Ivan XII, koji je vladao Crkvom od 955—964. Bio je sin rimskog uzurpatora Alberiha, ime mu je bilo Oktavijan. Prvo je nasledio svoga oca u svetovnoj vlasti. Bilo mu je 20 godina kada su ga posle smrti pape Agapeta II izabrali za Petrovog naslednika. Bio je svetovnjački i lakoumni mladić, koji nije imao potrebnih intelektualnih i moralnih kvaliteta za takav položaj. Njegova vlada obiluje ratnim pohodima s raznih strana, ustancima i sudskim procesima. Umro je star 29 godina od srčane kapi. Njegov nestalan i prevrtljiv karakter dao je povoda nemačkom caru Otonu I da je dao izabrati protivpapu Leona VIII. — Papa Agaton je bio najstariji papa. Bilo mu je 104 godine kad je bio izabran. Vladao je Crkvom od 678—681, nešto manje od tri godine. Za njegova pontifikata održao se u Bizantu šesti opći crkveni sabor, gde je bila osuđena jeres o jednoj volji i jednom delovanju u Kristu. Njega Crkva slavi kao sveca.

A. M. Pitanje: Da li se može krstiti dete, kad roditelji već unapred kažu da će krštenje ostati tajno i da njihova okolina neće ništa znati o tome? Roditelji doduše veruju u srcu, ali izvana svoje vere u mestu svog stalnog boravka ničim ne očituju. Odgovor: Krist je kazao: »A koji god zataji mene pred ljudima, zatajiću i ja njega pred Ocem svojim, koji je na nebesima« (Mt 10, 33). Katolik se nikada ne sme odreći svoje vere ni rečima ni vladanjem ni delima. Moj pravednik iz vere živi, kaže apostol Pavle. Vera bez dobrih dela je mrtva, uči apostol Jakov. Ne može se opravdano mesecima sakrivati tako svoju veru, da ni najbolji prijatelj ne zna u šta verujem. Prema tome pod takvim uslovima krštenje se ne može dozvoliti.

Obaveštenje. Ovim brojem završavamo 28 godište našeg mesečnika za 1959 godinu. Sve pretplatnike i poverenike koji još nisu podmirili svoja dugovanja pozivamo da to učine do 15 decembra. Sve promene za iduću godinu javite najkasnije do 10 decembra. Primamo nove pretplatnike. Pretplata ostaje kao dosad. Godišnja pretplata za jedan jedini broj iznosi godišnje 300 din. Ko prima dva ili više primeraka u jednom omotu plati po 240 din. Pojedinačni primerak kod poverenika prodaje se po 20 din. Poverenici od 10 primeraka i više primaju 10% popusta.

Džepni kalendari su po 25 din, a zidni po 12 din.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konsultor. — Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20 — Tek. račun 101-704-3-533.

Grafičko preduzeće »SRBOŠTAMPA« — Beograd, Zmaj Jovina broj 39 — Telefon br. 20-268.